Element nl
Vereniging voor energie van Nederlandse bodem

Gebouw New Babylon
Anna van Buerenplein 41
2595 DA DEN HAAG
Nederland

T +31 70 - 347 88 71
E info@elementnl.nl
www.elementnl.nl

Retouradres: Anna van Buerenplein 41, 2595 DA DEN HAAG

Ministerie van Economische Zeken en Klimaat
De Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Datum	29 april 2026	**Contactpersoon**	[redacted]
Onderwerp	Reactie Element NL op de Wijziging van de Omgevingswet en andere wetten (energieprojecten)	**E-mail**	

Geachte heer,

Element NL heeft kennis genomen van de voorgestelde wijziging van artikel 141a van de Mijnbouwwet als onderdeel van de "Wijziging van de Omgevingswet en andere wetten (energieprojecten)" (verder: het Wetsvoorstel).

Het Wetsvoorstel voegt aan de Omgevingswet bijzondere bepalingen voor het Rijk en provincies toe om rechten te heffen (leges) voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor een projectbesluit voor bepaalde energie-infrastructuurprojecten. Het voorstel codificeert de huidige praktijk voor wat betreft het betalen van deze leges. Daarnaast bevat het Wetsvoorstel enkele juridisch-technische wijzigingen van de Energiewet, Mijnbouwwet en Wet windenergie op zee. Het Wetsvoorstel is een van de wetsvoorstellen in de eerste tranche van de in het coalitieakkoord aangekondigde jaarlijkse vereenvoudigingswet.

In het Wetsvoorstel wordt benoemd dat sprake is van een toename van het aantal energie-infrastructuurprojecten bij het Rijk en provincies, die bovendien steeds complexer van aard worden. Tegelijkertijd is een versnelling in de aanleg van energie-infrastructuur gewenst in verband met de maatschappelijke urgentie en noodzaak. Het aantal projectprocedures en daarmee de benodigde ambtelijke inzet neemt hierdoor ook toe.

De Minister van Klimaat en Groene Groei, Energie Beheer Nederland en Element NL hebben op 23 april 2025 het Sectorakkoord Gaswinning in de Energietransitie (verder: het Sectorakkoord) gesloten, in 2026 aangevuld met afspraken over gaswinning op land. Daarin zijn afspraken gemaakt over het wegnemen van belemmeringen in beleid, in uitvoering en in wet- en regelgeving om de gewenste optimalisatie van de Nederlandse gaswinning mogelijk te maken. Element NL herkent de in het Wetsvoorstel genoemde wens voor het verbeteren van de efficiëntie van de projectprocedure en ziet mogelijkheden met het Wetsvoorstel een belemmering weg te nemen als bedoeld in het Sectorakkoord.

Op basis van artikel 141a van de Mijnbouwwet is de projectprocedure verplicht voor mijnbouwactiviteiten in en onder Natura 2000-gebieden en voor opslag van stoffen zoals CO_2 en waterstof, inclusief de aanleg van pijpleidingen. De verplichting geldt zowel voor nieuwe projecten als voor wijzigingen aan een mijnbouwwerk.

Artikel 141a is in de Mijnbouwwet opgenomen om de besluitvorming te versnellen (*Kamerstukken II*, 2007/08, 31 326, nr. 3, p. 1-2). Destijds ging het om de Rijkscoördinatieregeling uit artikel 3.35 Wet ruimtelijke ordening. Art. 141a lid 3 van de Mijnbouwwet voorzag in een bevoegdheid voor de Minister om (deels) af te zien van de Rijkscoördinatieregeling indien dat niet tot versnelling van de

besluitvorming zou leiden. In de praktijk werd hier in voorkomende gevallen ook gebruik van gemaakt door de Minister.

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is de Rijkcoördinatieregeling vervangen door de projectprocedure. Met de Invoeringswet Omgevingswet is de bevoegdheid om af te zien van de projectprocedure geschrapt (Invoeringswet Omgevingswet, *Kamerstukken II*, 34986, nr. 3, p. 371). Deze keuze is destijds niet gemotiveerd. In de memorie van toelichting bij de Invoeringswet Omgevingswet staat enkel: "*Het huidige tweede en derde lid kunnen vervallen*".
Ten onrechte werd de mogelijkheid om af te zien van de coördinatieregeling (zie art. 3:21, derde lid, Awb) (kennelijk) gezien als voldoende omzetting van de mogelijkheid om af te zien van toepassing van de rijkscoördinatieregeling (of delen daarvan) als redelijkerwijs niet viel te verwachten dat toepassing van die regeling de besluitvorming in betekenende mate zou versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen waren verbonden (Stc. 2025, nr. 32257, p. 12).

In de praktijk blijkt dat de projectprocedure vanwege de vele stappen een lange doorlooptijd heeft en erg complex is in vergelijking tot de reguliere vergunningprocedure. Dit knelt in het bijzonder voor kleinschalige projecten, zoals het boren van een nieuwe put vanaf een bestaand platform offshore of een bestaande locatie onshore of relatief eenvoudige aanpassingen aan mijnbouwwerken binnen of onder Natura 2000-gebieden. Gezien de lange doorlooptijd van de projectprocedure en de beperkte capaciteit van het ministerie om dergelijke procedures te begeleiden, leidt het verplicht stellen van de projectprocedure tot een onwenselijke significante vertraging in het realiseren van energieprojecten. Dit terwijl de wetgever bij de introductie van artikel 141a in de Mijnbouwwet juist heeft beoogd om de besluitvorming te versnellen. De (ongemotiveerde) aanname van de wetgever dat de bevoegdheid van de Minister om af te kunnen zien van de projectprocedure kon komen te vervallen, blijkt in de praktijk dan ook wat te optimistisch te zijn geweest. Er is nog steeds behoefte aan die bevoegdheid.

Bovendien speelt een andere achterliggende gedachte van het projectbesluit – het inpassen in de ruimtelijke ordening en de integrale belangenafweging – bij *bestaande* platforms en locaties slechts in zeer beperkte mate een rol omdat er geen sprake is van omgevingsplannen c.q. -verordeningen, althans de locatie al ruimtelijk is ingepast. De projecten waar de projectprocedure bijvoorbeeld niet opportuun is, hebben bijvoorbeeld alleen een omgevingsvergunning "MBA" en eventueel een omgevingsvergunning "Natura 2000-activiteit" en/of een omgevingsvergunning "flora- en fauna-activiteit" nodig. Daarbij moet worden bedacht dat ook in situaties waarin de projectprocedure van toepassing is lang niet altijd een omgevingsvergunning "Natura 2000-activiteit" nodig is, omdat eventuele effecten op Natura 2000-gebieden in de praktijk ook met een voortoets op voorhand kunnen worden uitgesloten. Bij dergelijke projecten is het projectbesluit dan ook slechts een overkoepelend besluit waarin soms slechts één of wellicht enkele omgevingsvergunningen worden gecoördineerd, terwijl er geen noodzaak is voor coördinatie, omdat met informele afstemming tussen de bevoegde instanties op rijksniveau hetzelfde resultaat kan worden bereikt.

Daarnaast heeft de projectprocedure niet voor alle projecten toegevoegde waarde. In de coördinatie van de besluitvorming die momenteel van rechtswege van toepassing is bij de projectprocedure, wordt immers al voorzien via de magneetactiviteit regeling en/of de coördinatieregeling uit artikel 34 lid 7 Mijnbouwwet (coördinatie met het instemmingsbesluit winningsplan). Ook om die reden is het gewenst dat de Minister in voorkomende gevallen van de projectprocedure kan afzien, zoals dat ook het geval was vóór de introductie van de Omgevingswet. Ook is van belang dat toepasselijkheid van de projectprocedure niet tot een ander toetsingskader leidt, zodat het algemeen belang en de belangen van derden niet worden geschaad indien de Minister besluit dat voor een bepaald project van de projectprocedure wordt afgezien.

Daar komt nog bij dat de artikelen 6.1 en 6.2 van de Energiewet, waarin de projectprocedure op bepaalde energieprojecten van toepassing wordt verklaard, wél de mogelijkheid bieden (in het derde,

respectievelijk tweede lid) om de projectprocedure niet toe te passen, zoals ook uiteengezet in het consultatievoorstel, p. 8: in die gevallen "wordt teruggevallen op bestaande bevoegdheden van andere bestuursorganen van gemeente, provincie, waterschap of Rijk, naargelang van hun bevoegdheden".

Element NL pleit daarom voor het herintroduceren van de discretionaire bevoegdheid van de Minister om de projectprocedure buiten toepassing te verklaren wanneer redelijkerwijs niet te verwachten is dat toepassing daarvan de besluitvorming in materiële mate versnelt of anderszins aanmerkelijke voordelen oplevert. Dit is in overeenstemming met de bedoeling van de wetgever bij de introductie van art. 141a van de Mijnbouwwet. Hiermee wordt de noodzakelijke flexibiliteit geboden om de omvangrijke projectprocedure buiten toepassing te laten in gevallen waarin deze niet bijdraagt aan versnelling of vereenvoudiging. Dit levert bovendien een voordeel op voor het Rijk aangezien een beperking van het aantal procedures direct leidt tot een lagere belasting van de ambtelijke organisaties. Uiteraard houdt de Minister zelf de regie over de vraag of de projectprocedure al dan niet wordt toegepast.

Kort en goed stelt Element NL de volgende wijziging voor, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij het oude artikel 141a lid 2 Mijnbouwwet:

Artikel 141a Mbw

Lid 1, aanhef: Werken met een nationaal belang waarvoor Onze Minister in ieder geval een projectbesluit als bedoeld in afdeling 5.2 van de Omgevingswet vaststelt, zijn de aanleg of uitbreiding van de volgende projecten

Lid toevoegen na lid 2 met de volgende strekking:
Indien, in aanmerking genomen de omvang, aard en ligging van een project als bedoeld in het eerste lid, alsmede het aantal voor de aanleg of de uitbreiding van dat project benodigde besluiten, redelijkerwijs niet valt te verwachten dat het vaststellen van een projectbesluit, bedoeld in het eerste lid, de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden, kan Onze Minister bepalen dat de projectprocedure als bedoeld in afdeling 5.2 van de Omgevingswet niet van toepassing is op dat project.

Lid 3 en 4 worden vernummerd naar lid 4 en 5.

Leges projectbesluit energie-infrastructuur

Voor het berekenen van de verschuldigde leges voor een projectbesluit zal een forfaitair bedrag worden vermenigvuldigd met de verwachte looptijd van de projectprocedure. De looptijd van de projectprocedure gaat in vanaf het moment van kennisgeven van het voornemen en eindigt op het moment van de vaststelling van het projectbesluit. Element NL mist hier overgangsrecht voor lopende projectprocedures. De leden van Element NL willen de zekerheid verkrijgen dat voor lopende projectprocedures geen leges op grond van het voorliggende voorstel worden opgelegd.

Het voorstel stelt dat vanwege de systematiek van de tarieven zal worden bepaald dat de beschikking een begroting bevat. Na afloop volgt een eindafrekening op basis van de werkelijke looptijd van de projectprocedure. Omdat voornamelijk het ministerie de werkelijke looptijd van de projectprocedure in de hand heeft, maakt Element NL zich zorgen over de eindafrekening op basis van looptijd. Bovendien geeft de looptijd geen indicatie voor de daadwerkelijk door het ministerie gemaakte kosten. Een deel van de looptijd zal ook door de aanvrager en/of door de aanvrager ingehuurde derden worden gebruikt. Element NL ziet het voorstel hierop graag aangepast.

Element NL is graag bereid tot een nadere toelichting op deze reactie.

Met vriendelijke groet / Best regards,

[redacted]